

s, dat, als
dige leven
eboden of
uitlachen,
n het niet
lomo, aan
ws vaders

r schreef,
en legde,
zijn zonde

et eerste
leer, een
an schuld
al grooter

rnst; zoo-
UISMAN.

Schrift

dr Berk-
ook door

vond ik
uwer van
elte over
de „Gere-
en Boeft
ogen uit,
os hoort
van Ker-
ervormde
concrete
t zich de
Ridder-
en kerk-
ergraven-
nsequen-
ptabel en
men moes-
geboorte,
p te com-
ereidraad
Hervorm-
en helaas
kan maar
negende

ds den
sie i.v.m.
en, reden
mag dat
keer dat
zake het
ugdenhil
nummer,
immers:
e kerken,
heeft nu
tie daar-
voortzet-
ofredac-
n van de
lad" over

il vrage,
ge Herv.
g opdoen

men: het
kamel op
a uitzuigt
r wat dr
dodelijke
lijke om-
medewer-
niet zien,
tuigenis"
a. In zijn
artikelen
ijden met
in ver-
e opmer-
iversiteit
ok hier:

Kuyper's
er wordt
d alléén
s el be-

van die
practijk
nder de
de dagen
R., maar
seert!
en: moet

het eerst weer een amaad zijn g e r e f o r m e e r d
te heten van confessie, aler men dit weer als da-
geijkse levenskeuze aanvaardt?" (A.w., p. VI; ge-
spat, woorden in het origineel onderstreept, J. M. Z.)

De lezing van dit geschrift doet wel heel scherp
zien wat zich achter de schermen afspeelt: een felle
strijd binnen S.S.R. om het vasthouden aan de con-
fessie. En nu is een studenten-gemeenschap tot op ze-
kere hoogte „besloten", zoodat veel van wat zich daar-
in afspeelt niet tot de buitenwereld doordringt. Men
meene echter niet dat daarom hetgeen daar gebeurt
voor de kerk van weinig of geen belang zou zijn. Dat
zou een funeste vergissing zijn.

Bij dien strijd zijn immers de reunisten van deze or-
ganisatie ook betrokken, en ze doen voor een deel
daaraan actief mee en velen op een wijze die voor alle
gereformeerde leven dooddelijk is. De reunisten van van-
daag hebben een vooraanstaande plaats, een ieder op
zijn terrein. En de studenten van vandaag zijn mor-
gen die vooraanstaanden. Ze zullen wellicht ook ambts-
drager worden. Ik kan helaas maar weinig uit dit ge-
schrift overnemen, maar dat de schrijver zelf ook ten
volle doordrongen is van de enorme betekenis, ook,
ja juist, voor de Kerk, moge blijken uit deze opmerking:
„De huidige echte Calvinistische wetenschap dreigt
gebroken te worden bij gebrek aan kracht van de cen-
trale factor in het getrouwe kerkelijke leven: de ge-
t r o u w e w i j k o u d e r l i n g !" (Gespat, wo-
orden in het origineel onderstreept, J. M. Z.; a.w., p. 55,
noot 18).

Ik wil ook nadrukkelijk voorkómen dat men con-
cludeert: prof. Berkouwer moet het ontgelden, het
doet er niet toe op welke gronden. De zaak is toch
maar zoo, dat theologen, die op dit punt stellig tot
oordeelen bevoegd zijn, tot een eenparige conclusie
komen. En prof. Berkouwer heeft althans niet ver-
hinderd, dat aldus geconcludeerd kon worden. Tot nog
toe heeft, bij mijn weten, prof. Berkouwer niet gepro-
testeerd tegen hetgeen dr. Berkhof e.s. over hem op-
merkten. Ook voor velen in zijn kerken zal het van
belang zijn als hij zich ondubbelzinnig uitlaat inzake
de theologie van Barth. In zijn boek „Karl Barth",
dat lang voor den oorlog verscheen, was zijn geluid
niet zoo „aanzelend". Merkwaardig genoeg refereeren
de „vrienden van Barth" (de uitdrukking is van prof.
van Niftrik) slechts naar werken die ná 1944 zijn ver-
schenen. Is er verband tusschen de grootere waarde-
ring voor Barth en de vrijmaking?

Prof. Berkouwer zal misschien antwoorden: „Sinds
mijn boek „Karl Barth" verscheen, deed Barth eenige
nieuwe deelen van zijn „Kirchliche Dogmatik" uitko-
men en als gevolg daarvan is mijn vroeger oordeel
gewijzigd". Mocht dat het geval zijn, laat hij dat dan
met ronde woorden uitspreken. Vandaag is het toch
maar zoo, dat binnen de „Gereformeerde gezindte" de
één hoogleeraar Barth het groote gevaar voor de
Kerk vindt (b.v. prof. Severijn in zijn bespreking van
het boek van prof. van Niftrik „Een beroerder Israëls"
in het blad „De Waarheidsvriend"), terwijl een andere
zich zeer gematigd over Barth uitlaat. Men hoeft van
de Barthiaanse theologie niets af te weten om toch
te kunnen zeggen: hier klopt iets niet.

Zoo lang prof. Berkouwer zich over dit punt niet
uitgelaten heeft is er geen bezwaar tegen nog een an-
der perspectief te zien in het artikel van dr. Berkhof.
De laatste is evident anti-Schilder en dus, impliciet,
niet minder fel anti-Gereformeerde Kerken (de niet-
„synodale"). Dat geldt ook voor prof. Berkouwer en
velen met hem. Tegenover ons maken ze dus één front.
Dr. Berkhof probeert dan nog duidelijk te maken, dat
er een tweede punt van overeenkomst te vinden is: de
waardeering van Barth. Zouden deze twee punten van
overeenkomst niet voldoende zijn om nauw-verbonden
op te trekken? Er zijn wel coalities op zwakkere basis
gevormd!

Hiermede is niet gezegd dat die „coalitie" er al is,
of misschien weldra komen zal. Aansluiting bij den
Wereldraad der Kerken zal die „coalitie" wel veel
dichter bij de verwezenlijking brengen.

Het treft voor „Den Haag" misschien ongelukkig,
dat dit artikel van dr. Berkhof vrijwel gelijktijdig ver-
schijnt met den hernieuwden, dringenden oproep tot
samenspreking. Nu toch komt die oproep wel in een
bizarren licht te staan.

Het zal dus zaak zijn nuchter te blijven en vooral
de oogen goed open te houden. De stof door dr. Berk-
hof ons ter overdenking geboden kan ons te meer
weerhouden van den gang naar het Canossa van het
Haagsche gesloten-deuren-college.

Wil dat dus zeggen: alstublieft geen samenspreking,
zelfs niet „voorschands schriftelijk"? Ik meen van niet.
Maar het wil iets anders zeggen: in 1944 kon men,
met eenigen goeden wil, nog meenen: wij achten ons
gebonden aan Schrift en belijdenis, en „zij" ook, maar
ze willen bovendien ons en zichzelf nog aan iets anders
binden, nl. een speculatie. In 1949 blijft men ons nog
steeds daarna binden, terwijl bij hen een vrijheid is
als of er nooit een binding geweest was, en dat niet
alleen: waar wij terecht gebonden zijn en ook willen
blijven, daar gaan „zij" zelfs aan die bindingen tor-
nen. Men moet in 1949 niet meer beweren: afgezien
van die ééne binding denken we toch eigenlijk precies
gelijk, gelooven hetzelfde en belijden dus hetzelfde.
Dat kan waar zijn voor individuen, het is beslist niet
waar voor de groep als geheel, gelet op de officiële
handelingen van de laatste jaren.

Daarom moet ds B. A. Bos ook niet de zaak zoo

stellen: „Juda" en „Efraim" moeten ophouden elkaar
te benijden, om gezamenlijk den Filistijn op den schou-
der te springen. Want wie is die Filistijn? Kan hij
vandaag ook Barth heeten?

Is ds Bos er zoo zeker van, dat we over den Filistijn
gelijk denken? Ik meen reden te hebben om t.a.v. die
vraag niet zoo zeker te zijn. Die onzekerheid op zich-
zelf is al reden genoeg om aan dat „voorschands schrift-
telijk" vast te houden. En aangezien zulke samenspre-
king ons ook persoonlijk aangaat, bij voorbaat al de
opmerking: in geen geval gesloten deuren.

Dr. Berkhof's „Nieuwe Perspectieven" waren het
toch wel waard overwogen te worden. We kunnen er
onze winst mee doen. We kunnen er ook door gedron-
gen worden den HEERE te bidden om bewaring bij
Zijn Woord, om staande te blijven, zelfs al wordt het
door dr. Berkhof begeerde front gevormd. Want de
strijd zal zwaar zijn.

Maracaibo (Venezuela).

Drs J. M. ZINKSTOK.

GRONINGER Brieven

Amice frater.

Nergens vinden wij in de Schrift de belofte, dat de
kerk des Heeren het gemakkelijk zal hebben in deze
wereld. Zelfs toen de Koning der kerk Zijn discipelen
uitsond om te prediken onder het volk der oude kerk,
zeide Hij: Ik zend u als schapen in het midden der
wolven.

Het is dan ook wel wonderlijk, als in onzen tijd van
ongeloof en revolutie en verleiding der valsche pro-
feten daar Schriftgelooften zijn, die als leidend woord
voor hun kerkelijk leven hebben: geen drukte! of:
het is hier rustig. Alsof de rust hier door ons mag
worden gezocht.

Trouwens wie leest niet in de Schrift, dat de Satan
omgaat als een brieschende leeuw, of als een engel
des lichts en zou men dan meenen, dat hij de kerk
van Christus zou sparen? Alsof niet allereerst en al-
lermeest op haar zijn boozen aanval zich richt.

Zoolang de overheden en machten nog niet door
hem gewonnen werden voor de vervolging der kinde-
ren Gods, werkt hij met de valsche profetie. De ge-
vaarlijkste vijandige kracht. Die verweg het groot-
ste aantal gevallen, wijl verleiden telt.

Men waarschuwt tegenwoordig inzonderheid tegen
het communisme, maar als de communist de godloos-
heid bevelt, is hij lang zoo gevaarlijk niet als de val-
sche profetie, die met veel vrome woorden het pad
voor hem bereidt.

Als wij ons echter laten verleiden, ligt dit niet aan
de Schrift of aan de geschiedenis der kerk, de leiding
des Heeren met Zijn volk. Maar meermalen kennen
wij de Schrift niet, en weten wij niet wat de historie
der kerk vermeldt.

En wij verwaarloozen ook de waarschuwing van art.
9 onzer geloofsbelijdenis, die de gevaarlijkste valsche
profeten bij name noemt: joden, mohammedanen, eeni-
ge valsche christenen en ketters als Marcion, Mani,
Praxeus, Sabellius, Samosatenus, Arius en andere
diergelijken, die met goed recht door de heilige Va-
ders zijn veroordeeld geweest. De vaders kenden ze
dus.

Kennen wij, die misschien meermalen onze volko-
men instemming met de belijdenis der vaderen schrift-
telijk hebben betuigd, die verleiders?

Laat niemand zeggen: zij leefden al zoovele eeuwen
te voren en wij hebben thans met de huidige valsche
leeraars te doen.

Want ik meen, dat de roomsche wijsgeer Cathrein
de wijsgeerige markt eens heeft vergeleken met een
kermis. En dan mocht hij vooral denken aan den mal-
lemolen, die den toeschouwer telkens weer dezelfde
figuren langs hem heen doet gaan. Dezelfde paarden
of andere beesten, maar telkens zit er een andere ker-
misganger op. En dat gaat al maar zoo voort, en de
satan bespeelt het orgel.

Met wien had Hendrik de Cock het te doen? Met
Hofstede de Groot, maar die zat op het paard van
Arius.

En voor welk gezelschap moet de kerk des Heeren
thans het meest waarschuwen? Het is dat der Bar-
thianen, die in het oude schuitje van Marcion zitten.

De vormen zijn verschillend, de problemen van on-
zen tijd zijn van andere gedaante, maar in den grond
der zaak is er telkens weer dezelfde verleiding en niet
het minst zijn de manieren dezelfde. Ook op die ma-
nieren moeten wij letten, want juist daardoor laten
velen zich verleiden elke eeuw weer. Ook thans.

De valsche profeten tasten alle vastigheden der
goede belijdenis, elke Schriftuurlijke waarheid aan,
maar zij behouden gaarne de termen, daarin schuilen-
de een gansch andere bedoeling.

Maar daarom zijn zij veel gevaarlijker dan de man
van de „Dageraad", dan de atheïst, die rondweg voor
zijn ongelooft uitkomt.

Zij zijn gemeenlijk ook de strijders voor de vrijheid
van denken en spreken vooral in de kerk. Komen niet
maar voor een tweerichtings-, maar voor alle moge-
lijke richtingsverkeer op. Voor elke dwaling moet volle
ruimte zijn, want alleen zoo kan de waarheid zich ruim
baan maken. Maar zij maken één uitzondering, nl.
voor den gehoorzamen belijder der Schriftuurlijke
waarheid, der goede belijdenis. Als zij dien maar zien

naderen, gaan alle stekels rechtop staan; zij blazen
van woede, als zij worden weersproken, zóó, dat hun
verleiding, hun verloochening der geopenbaarde waar-
heid, hun vervalsching der belijdenis in een helder
licht wordt gesteld.

Heel hun wapentuig wordt dan in werking gesteld.
Nu eens is het een roep, als onlangs nog werd ge-
hoord: het moet nu maar eens uit wezen. Dan weer
een doodzwijgen en negeren. Of ook wel heete tranen
over de hoosheid van den aanval, en diepe zuchten
over de miskenning, die zij moeten ondervinden.

Of hartelijke woorden van waardeering, als zij iemand
vinden, die met eenige vriendelijkheid hun dwalingen
wil ontmoeten, maar tegelijk een smalend schelden
over de domme lieden, die van de dingen, waarover
het gaat, niets begrijpen.

Wij zagen dit ook nu weer, nu prof. Berkouwer met
grootte waardeering wordt begroet, waartegenover dan
de domheid wordt gezet van degenen, die hun de
schaapsvacht van de wolvenhuid trokken.

Ook wordt wel getracht den laatstgenoemden het
zwijgen op te leggen.

Ik denk nu aan Cartesius, die hier te lande de vrij-
heid zocht voor zijn gevaarlijke werken, en die ook in
zoo vroom kled zich wist te hullen, zóó zelfs, dat ge-
reformeerde predikanten zich lieten verlokken, hem
wel aardig te vinden.

Als dit geschiedde vloeide de mond van Descartes
natuurlijk over van lof. Dat waren nog eens knappe
lieden; die begrepen zijn hooge wijsheid.

Maar toen Revis en Voetius tegen hem waarschu-
den en zeiden: hij is in werkelijkheid een atheïst, wat
de volle waarheid was, klaagde hij bij de overheid over
zulk een schandelijke behandeling. Men stelde zich zulk
een brutaliteit voor, in het kled van heilige veront-
waardiging en toorn.

En waarlijk, het gelukte hem soms, dat machtige
heeren beproefden den aanvallers den mond te snoe-
ren.

Maar ondervond prof. Zuidema niet hetzelfde, toen
vanwege het gezelschap der ontaarde zending een
klacht uitging tot diegenen, die dan de beschikking
hadden over zijn positie, toen hij de volle waarheid
deed zien?

Daar is vooral hier niets nieuws onder de zon.
De valsche profeten zijn o zoo verdraagzaam, man-
nen der tolerantie. Zij kunnen met alle menschen goed
opschieten. Zelfs met den ergsten revolutionair, den
communist, maar zij maken één uitzondering, nl. voor
de onverdraagzamen; dat zijn de getrouwe kinderen
van Christus' kerk. De vredesmieren rusten niet voor
zij de strijdmieren hebben uitgeroeid.

Zij zijn breed en ruim, het kan niet breeder en rui-
mer en kunnen alle meening dulden, behalve echter
die van de enghartige en bekrompen geloovigen. Die
trekken de lijnen zoo scherp, die meenen dat zij het
alleen weten. Die zijn eenvoudig niet te verdragen. Zij
knarsen op de tanden, als zij met zoo iemand te doen
krijgen.

En dit vooral, omdat zij het dan te doen hebben met
liefdeloozen.

Want dit moeten de menschen wel weten, dat zij
vroom zijn en liefdevol. Het komt dan ook niet maar
op zuiverheid van belijden aan, maar op verdraagzaam-
heid, liefde en vroomheid.

Vinet doorzag ze in zijn goede dagen, toen hij te-
genover een man als Lamartine stond met zijn heel
vromen en natuurlijke godsdienst.

Voor al in zijn prachtige critiek op dat zeker buiten-
gemeen fraaie gedicht: Jocelyn. Ik hoop er nog wel
eens van te vertellen.

Hij wees er op, dat, naarmate de geopenbaarde
waarheid te meer wordt losgelaten, de pathos stijgt.
Nu, laat ons maar eens luisteren naar de diepe bewo-
genheid der valsche profeten.

En voorts merkt hij op, dat hij te doen had met
menschen, die de Schrift in werkelijkheid verwerpen,
maar zich er naar buiten mee „decoueren". Het is
een kostelijke zin: „d'autres, et c'est le plus grand des
malheurs, la repoussent intérieurement et s'en deco-
rent au dehors". Dat is het ergste, zegt Vinet.

Nu kwam het niet in hem op die valsche profeten
domooren te noemen. Daar denkt ook thans niemand
onder ons aan. Integendeel, de valsche profeten zijn
meermalen buitengewoon knap, zelfs geniaal, maar
daarom des te gevaarlijker.

Laat ons nu eens denken aan de reformatie der
zestiende eeuw, toen de Koning der kerk Zijn kinde-
ren weer uitleidde uit het diensthuis van Rome,
hen weer vergaderde in Zijn gehoorzame kerk. Welk
een leger van valsche profeten werd toen op die meest-
al kleine en zwakke kerk afgezonden.

Daar is in het vorige jaar een groot werk versche-
nen van den Italiaanschen geleerde Celio Cantimori;
een werk, in het Duitsch vertaald door Werner Kaegi,
en in Bazel uitgegeven.

De Duitse titel is: „Italienische haeretiker der
spät-renaissance". Laat ik zeggen: Italiaansche ket-
ters der zestiende eeuw.

Welk een leger van valsche profeten, die de Room-
sche kerk verlieten om vrijheid voor hun booze dwa-
lingen te verkrijgen en in de kerken der reformatie
indrongen, hoogleeraarszetels aan de universiteiten in
Zwitserland wisten in te nemen, en een schare van be-
wonderende leerlingen uit verschillende landen om zich
wisten te vergaderen.

Zij deden alsof zij de Schrift aanvaardden, maar